

FINLANDA

Școala antreprenorială

A process that produces reflective, continuously developing entrepreneurial-minded operations and new operational models for vocational education and increases entrepreneurial-minded activity within the region.

Versiunea în limba română a acestui material a fost realizată
în cadrul proiectului:

ENTREPRENEURSCHOOL
Design, improvement and development of methodology and a guidebook
for developing the values and dynamics of the entrepreneurship among our students

- un proiect Leonardo da Vinci (ES/07/LLP-LdV/TOI/149013) -

Traducerea în limba română:

Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație
www.tehne.ro

Versiunea în limba română
a fost revizuită și validată de:

Olimpius Istrate
Luciana-Simona Velea

Aceste materiale pot fi reproduse, distribuite sau afișate în scopuri necomerciale,
cu condiția specificării sursei.

CUPRINS

Către cititori.....	4
1. Finlanda Centrală ca dezvoltator al antreprenoriatului.....	6
2. Educația antreprenorială la Institutul Profesional Jyväskylä	8
Modelul de educație antreprenorială	8
3. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului	12
Centrele pentru învățarea antreprenoriatului ca modele ale educației antreprenoriale.....	12
4. Modele diferite pentru domenii noi	20
5. Rezultatul vizat: antreprenoriatul real.....	24
Comunitățile	28
Formatorii.....	29
6. Noi provocări.....	32
7. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului ca parte a activității instituțiilor de învățământ.....	35
8. Situația actuală și obiectivele studiilor antreprenoriale	38

Către cititori

Promovarea antreprenoriatului este definită de Consiliul Uniunii Europene ca domeniu de interes pentru sistemele de educație. Carta Verde a Comisiei Europene cu privire la antreprenoriat a fost publicată la 21 ianuarie 2003: **„Educația trebuie să promoveze antreprenoriatul prin cultivarea unui mod corect de gândire, consolidarea competențelor antreprenoriale și aducerea la cunoștința antreprenorilor a alternativelor de carieră.”** (*Linii directoare și planul de acțiune pentru educația antreprenorială 2004, 6*).

Educația antreprenorială se desfășoară în instituțiile de învățământ din Finlanda de la începutul anilor 1990. Antreprenoriatul este o componentă obișnuită a studiilor în învățământul profesional. Schimbările rapide care au loc în societatea informațională necesită încontinuu noi competențe, noi informații și noi abilități. Condițiile de viață se schimbă și pentru a ne adapta avem nevoie de noi tipuri de atitudini, inițiative și responsabilități. Școala are un rol important ca fundație pentru viitor și ca factor principal responsabil cu dezvoltarea competențelor profesionale.

Educația antreprenorială a reprezentat un obiectiv important al Institutului Profesional Jyväskylän în ultimii ani. Prin diferite proiecte, am reușit să elaborăm și să testăm o serie de modele. În prezent, educația antreprenorială se regăsește în activitățile noastre zilnice în mai multe

moduri. Majoritatea profesorilor noștri au participat la diferite acțiuni de formare în domeniul antreprenoriatului și în cel al conducerii echipelor.

Acest material descrie procesul de dezvoltare și modelul operațional, a căror utilizare credem că va dezvolta și va reînnoi continuu educația antreprenorială în cadrul învățământului profesional. Primele secțiuni descriu factorii care au stat la baza înființării unei rețele de centre pentru învățarea antreprenoriatului și identifică relația dintre operații și activitățile regionale de dezvoltare. Materialul ilustrează un traseu – etapele prin care am trecut de la început și până în prezent. Sunt apoi descrise modelele și acțiunile noastre în vederea dezvoltării antreprenoriatului, precum și principalii factori operaționali.

Un factor important al centrelor pentru învățarea antreprenoriatului este acela de a-i încuraja pe elevi să practice dezvoltarea ideilor inovatoare de afaceri și să le testeze profitabilitatea în practică.

Are loc un proces de *learning by doing*, cu ajutorul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului. Informațiile și teoriile se studiază în timp ce elevii fac ceva. Procesul de învățare este îndrumat de formatori profesioniști și antreprenori locali.

1. Finlanda Centrală ca dezvoltator al antreprenoriatului

Finlanda Centrală consideră antreprenoriatul și promovarea acestuia factori cheie pentru dezvoltarea regiunii. Un exemplu concret al acestui fapt este reprezentat de viziunea Consiliului Regional al Finlandei Centrale: **„Finlanda Centrală este o regiune cu standarde înalte de viață, care își construiește viitorul cu ajutorul cunoștințelor, competențelor și al antreprenoriatului”** (Planul regional al Finlandei Centrale, 2002, 7). Introducerea antreprenoriatului în viziunea și strategiile regionale a necesitat un punct de vedere comun al mai multor părți și voința de angajare în vederea atingerii unui obiectiv comun. Această cooperare a dat naștere la diverse operațiuni pe tot teritoriul Finlandei Centrale.

Regiunea a dobândit ideologia antreprenorială Y4, creată de Jorma Nokkala, consilier industrial: Yrittäjyys Ylös Yhteiskunnassa Yhteistyöllä (Antreprenoriat la vârful societății prin cooperare, vezi www.y4.fi).

”Y4 este un proiect pe termen lung, cu o durată minimă de 20 de ani, care intenționează să modifice atitudinea generală față de antreprenoriat. Atunci când într-o societate, atitudinile și cultura favorizează antreprenoriatul, oamenii vor inventa lucruri substanțiale, vor utiliza posibilitățile existente și vor căuta sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului. Dacă vremea este favorabilă, oamenii vor merge la ski, chiar dacă nu sunt așa de buni schiori.”

(Nokkala 2004)

Dezvoltarea învățământului profesional în Finlanda Centrală se face prin acțiuni de dezvoltare regională. Există un model operațional profesional al Finlandei Centrale care extinde inspecțiile tradiționale ale instituțiilor de învățământ individuale la acțiuni regionale de dezvoltare specifice, pe domenii, conduse de manageri de dezvoltare din diferite sectoare economice. În cadrul acestui model, sunt depășite granițele instituțiilor de învățământ prin combinarea diverselor abilități în vederea creării unui fond comun de competențe. Trei mari federații municipale din domeniul educației și aproape toate instituțiile de învățământ profesional sunt implicate în desfășurarea proiectului profesional al Finlandei Centrale pe baza unor acorduri reciproce. Munca de dezvoltare și resursele pe care le necesită sunt planificate împreună, permițând realizarea unor proiecte care nu ar putea fi desfășurate de operatori individuali.

În primăvara anului 2002, s-a avansat ideea cooperării dintre diferite sectoare de activitate în vederea dezvoltării profesionale a Finlandei Centrale. Menționarea, în cadrul discuțiilor generale, a nevoilor de dezvoltare a antreprenoriatului în domeniul serviciilor sociale a dat naștere ideii de cooperare între sectoarele serviciilor sociale și sănătății și cele ale comerțului și administrației.

Obiectivul comun concret pentru operațiunile de dezvoltare a fost acela de a crea un nou tip de mediu de învățare, în care elevi cu specializări diferite pot coopera și învăța în timp ce fac ceva practic.

În a doua etapă și alte sectoare au fost incluse în aceste operațiuni de dezvoltare.

2. Educația antreprenorială la Institutul Profesional Jyväskylä

Modelul de educație antreprenorială

În trunchiul comun al curriculumului specific aplicat la Institutul Profesional Jyväskylä, antreprenoriatul reprezintă o arie de interes alături de globalizare, dezvoltare durabilă, tehnologii și tehnologia informației. Educația antreprenorială este fundamentată și susținută prin strategia de dezvoltare regională.

Școala Antreprenorială s-a dezvoltat prin cooperarea la nivel regional dintre întreprinzători, diverse organizații, reprezentanți ai dezvoltatorilor, elevi și reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, făcând posibile studiile în domeniul antreprenoriatului și dezvoltarea continuă a educației antreprenoriale.

Elevii reprezintă actorii centrali ai Școlii Antreprenoriale. Antreprenoriatul și operațiunile pe care le implică sunt învățate prin practică și experimentare. Această metodă de învățare este cel mai important criteriu pentru alegerea modalităților în care este proiectată predarea.

Unul dintre obiective este acela de a stimula creativitatea de zi cu zi a elevilor, de a le permite acestora să identifice oportunități în situațiile pe care le întâlnesc zi de zi. În plus, este important ca procesul de dezvoltare a ideilor să fie făcut vizibil și ca elevii să fie încurajați să-și împărtășească

ideile cu alți membri ai grupului. Accentul evaluărilor la Școala Antreprenorială se pune în principal pe evaluarea în sine și pe evaluările de grup.

Școala Antreprenorială le oferă tuturor elevilor din învățământul profesional posibilitatea de a promova în acord cu nevoile lor de dezvoltare, parcurgând calea de la un profesionist cu atitudine de întreprinzător la un întreprinzător în dezvoltare.

Școala Antreprenorială cuprinde patru niveluri diferite: profesionistul cu atitudine de întreprinzător (pentru toți elevii din învățământul profesional), un potențial întreprinzător (pentru elevii interesați de antreprenariat), întreprinzătorul începător (pentru elevii care pornesc propriile afaceri) și întreprinzătorul în dezvoltare (pentru întreprinzătorii care își dezvoltă afacerea).

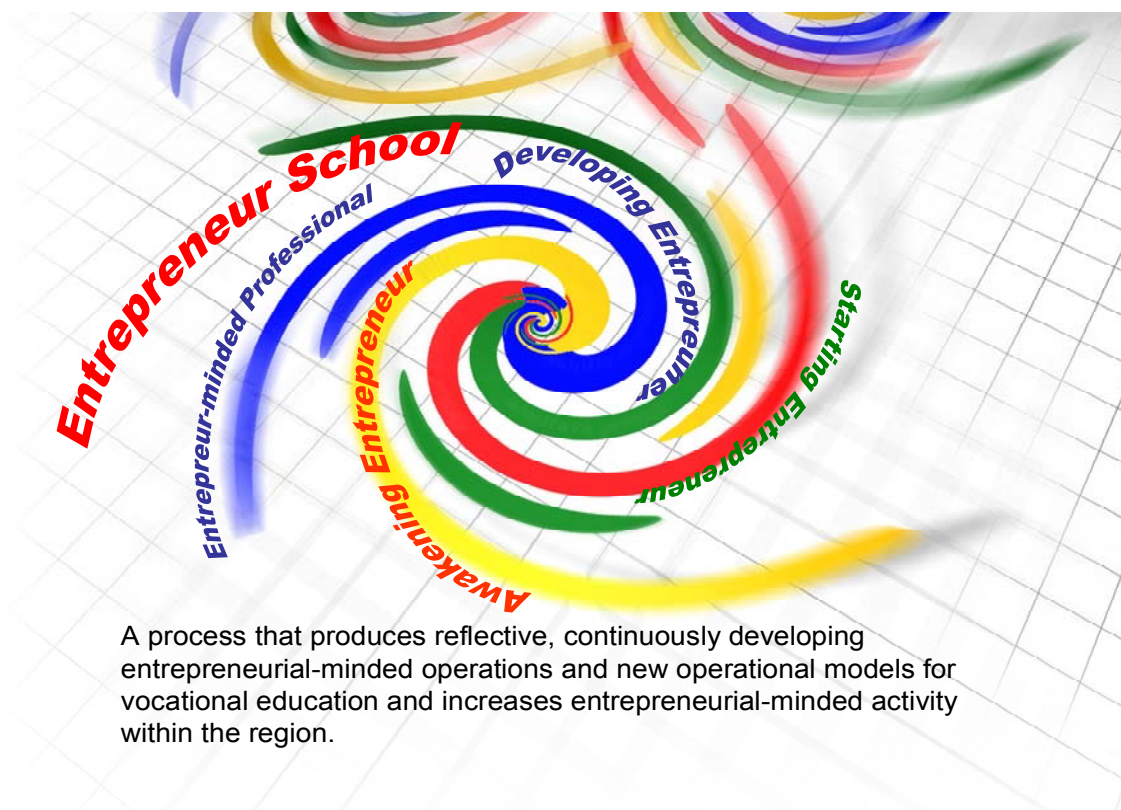

Diagrama 1. Etapele Școlii Antreprenoriale

Profesionistul cu atitudine de întreprinzător: Scopul studiilor antreprenoriale pentru toți elevii de școală profesională este de a oferi o imagine generală asupra antreprenoriatului și a posibilităților sale. Studiile sprijină formarea elevilor ca profesioniști care se dezvoltă singuri și își dezvoltă și activitatea antreprenorială.

Aceste studii acoperă aspecte legate de dezvoltarea personală și profesională, familiarizarea cu antreprenoriatul specific anumitor domenii, cerințele de competențe profesionale și activitățile desfășurate de o companie. Elevii planifică și desfășoară diferite proiecte legate de viața profesională în calitate de întreprinzători, lucrează în echipe și îndeplinesc diferite sarcini care au rolul de a-i familiariza cu activitățile desfășurate într-o companie.

Întreprinzătorul potențial: Obiectivul acestor studii opționale de antreprenoriat este de a crește interesul elevilor față de acest domeniu. Elevii au posibilitatea de a înțelege în profunzime antreprenoriatul și rolul întreprinzătorului. Aceste studii opționale se ocupă de diferite aspecte ale antreprenoriatului, cum ar fi diferitele tipuri de companii, înființarea și operațiunile unei companii, serviciul de relații cu clienții, marketing, management financiar și sistemul de taxe. Punctul central îl constituie faptul că elevii sunt conștienți de propriile nevoi de dezvoltare dacă aleg să devină întreprinzători și înțeleg ce posibilități oferă în acest sens domeniile lor profesionale. Studiile pun accentul pe cooperarea dintre diverși întreprinzători locali.

Întreprinzătorul începător: Obiectivul studiilor la acest nivel este acela de a-i învăța pe elevi câteva elemente legate de înființarea și funcționarea unei companii. În prezent, acest gen de studii se desfășoară în **centrele pentru învățarea antreprenoriatului** (*yoppi*).

La centrele pentru învățarea antreprenoriatului, elevii răspund de operațiunile, producția, activitatea de marketing și activitatea financiară ale unei companii. Operațiunile de afaceri nu constituie scopul în sine, ci le oferă elevilor posibilitatea de a reflecta la antreprenoriat și valorile sale și de a se familiariza cu cerințele de competențe profesionale ale întreprinzătorilor. Firmele elevilor oferă produse și servicii în mod similar firmelor reale, dar la o scară mult mai mică.

Elevii sunt sprijiniți de întreprinzători care acționează ca niște consilieri și parteneri ai firmelor acestora. Profesorii sunt implicați în calitate de formatori. Aceștia sunt responsabili pentru progresele în învățare și pentru menținerea riscurilor la un nivel scăzut. Studiile valorează de la 5 până la 10 credite.

Întreprinzătorul în dezvoltare: În această etapă, elevilor care înființează sau dezvoltă o firmă li se oferă posibilitatea de a-și dezvolta operațiunile prin calificarea profesională antreprenorială sau printr-o calificare profesională specială.

3. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului

Centrele pentru învățarea antreprenoriatului au fost dezvoltate prin cooperarea cu un număr de organizații. Domeniile operaționale comune includ promovarea antreprenoriatului și dezvoltarea educației antreprenoriale. Operațiunile sunt desfășurate prin interacțiunea dintre trei federații municipale din domeniul educației și diferiți parteneri din Finlanda Centrală.

Centrele pentru învățarea antreprenoriatului ca modele ale educației antreprenoriale

Operațiunile de dezvoltare ale centrelor pentru învățarea antreprenoriatului nu sunt controlate pe baza unui model teoretic, ci obiectivul este acela de a urma principiul „learning-by-doing” atunci când diverse activități sunt planificate și implementate și de a iniția un dialog care să creeze noi practici și modele operaționale.

Procesul de construire a centrelor pentru învățarea antreprenoriatului a fost analizat pe baza unui ciclu de învățare extins în care operațiunile de dezvoltare avansează într-o spirală multiplă care reprezintă un ciclu de învățare. Ciclurile de învățare care duc la schimbări semnificative ale metodelor operaționale durează câteva luni. Pe parcursul ciclurilor de învățare, apar obstacole neprevăzute și „pași înapoi” (Ahlrot et al. 2006, 6).

Ciclul extins de învățare este împărțit în șapte tipuri de acțiuni distincte de învățare, prezentate într-o ordine foarte simplificată mai jos:

1. Interogarea practicilor predominante
2. Analiza practicilor predominante
3. Modelarea (proiectarea) unei noi soluții
4. Studiarea noului model
5. Introducerea noului model
6. Evaluarea procesului
7. Stabilizarea și expansiunea noii practici

(Engeström 2004, 60-61).

În practică, acțiunile de învățare nu se desfășoară în această ordine, însă toate etapele pot fi separate astfel. În plus, durata diferitelor etape este diferită, ele decurgând ca procese parțial suprapuse. La anumite etape se revine în mod frecvent. Dialogul dintre diverși operatori este deosebit de important în cadrul acestor procese. Acțiunile de învățare se desfășoară prin dialog. Divergențele dintre diferite perspective și dezbaterile constituie caracteristici ale ciclului extins de învățare.

Din punct de vedere cronologic și al conținuturilor, dezvoltarea centrelor pentru învățarea antreprenoriatului se împarte în două etape diferite. În prima etapă (2003), au fost identificate limbajul și conceptele comune (foarte puternice uneori), a fost studiat procesul de învățare a antreprenoriatului, au fost dezvoltate diferite modele și medii de învățare și au fost lansate acțiuni de testare în patru centre pentru învățarea antreprenoriatului. În cea de-a doua etapă (2004), activitățile s-au extins, implicând noi operatori din diferite domenii. Fiecare nou domeniu a adus noi idei și provocări pentru continuarea dezvoltării Centrelor.

Operațiunile de dezvoltare au fost desfășurate de diferite organizații prin cooperare și la un anumit număr de niveluri.

1. **Nivel intern** (un grup operator cheie, activitatea de dezvoltare desfășurându-se în cadrul unei instituții de învățământ și al unei federații municipale)
2. **Nivel regional** (un grup regional de dezvoltare, activități de dezvoltare reciprocă la nivelul unei regiuni)
3. **Nivel de rețea** (o rețea regională formată din toate instituțiile de învățământ, firme și parteneri)

(Ahlrot et al. 2006, 6)

La nivel intern, fiecare instituție de învățământ și fiecare federație municipală au trebuit să înțeleagă următorii factori:

- Ce schimbări se produc în jurul nostru? Care este rolul nostru în aceste schimbări?
- Ce viziune urmărim prin operațiunile noastre?
- Ce tip de operațiuni vor aduce valoare adăugată instituției de învățământ?
- Ce eforturi și investiții ne vor menține implicați în practică?
- La ce măsuri practice suntem pregătiți să ne angajăm?

Printre factorii cheie de dezvoltare se numără definirea obiectivelor și a măsurilor din cadrul instituției de învățământ și al federației municipale, evidențierea resurselor disponibile (competențe, timp), acordul cu privire la responsabilități și respectarea responsabilităților stabilite. Dacă aspectele de mai sus nu au fost discutate sau dacă nu toată lumea nu le înțelege așa cum trebuie, se revine la ele pe parcursul tuturor etapelor. Acest lucru face cooperarea cu alte părți mai dificilă, „încarcă” prea mult operatorii individuali și face ca angajamentul în operațiuni să se producă mai lent.

Al doilea nivel a fost cel regional, și anume cel al dezvoltării regionale. Odată ce au fost identificate toate aspectele legate de organizarea internă, se poate trece la discuțiile și selectarea obiectivelor comune de dezvoltare împreună cu alte organizații. În acest context, operatorii implicați au fost federațiile municipale care au dezvoltat centrele de învățare a antrepren-

noriatului și instituțiile de învățământ cu domeniile asociate. Sarcina cea mai importantă a acestui grup de operatori a fost aceea de a învăța împreună și a de crea o bază comună de cunoștințe, cum ar fi planificarea și elaborarea recomandărilor cu privire la controlul operațiunilor centrelor de învățare a antreprenoriatului și stabilirea metodelor de învățare și a modelelor operaționale care sprijină învățarea antreprenoriatului.

(Ahlrot et al. 2006, 8)

Cel de-al treilea nivel este cel al rețelelor de centre de învățare a antreprenoriatului. Printre factorii cheie la acest nivel se numără nu numai formarea și stabilizarea rețelei, ci și menținerea și dezvoltarea continuă a acesteia, ambele implicând conflicte și situații atipice care sunt greu de anticipat. În acest context, nivelul de rețea presupune o rețea regională formată din toate instituțiile de învățământ, companii și parteneri (inclusiv asociații locale de organizații antreprenoriale, companii de asigurări și bănci). Aceste rețele acționează la nivel local și regional, făcând posibile schimbul de experiență și învățarea în comun. Scopul este acela de a găsi forme autentice și în continuă dezvoltare de cooperare între companii, instituții de învățământ și diverși dezvoltatori.

Atunci când am înființat centrele de învățare a antreprenoriatului, nu am schimbat numai metodele anterioare folosite în educația antreprenorială, ci am început să dezvoltăm un nou mediu de învățare. Punctul de plecare a fost intenția ca aceste centre să se dezvolte odată cu învățarea prin activități practice desfășurate în grup.

Operatorii de la toate cele trei niveluri au participat la procesul de dezvoltare. Acest lucru a asigurat participarea și dialogul dintre toți operatorii pe parcursul tuturor etapelor operaționale. Printre metodele de lucru folosite, s-au numărat planificarea în comun, formarea comună, un consiliu antreprenorial și operațiunile de testare. Consiliul antreprenorial reprezintă un instrument al cărui scop este acela de a-i face pe întreprinzători să împărtășească informații, experiențe și viziuni cu privire la

aspecte importante pentru dezvoltarea centrelor de învățare a antreprenoriatului. Planificarea s-a desfășurat ca un proces comun de formare implicând serviciile sociale, sectorul sănătății și sectoarele comercial și administrativ. Prima etapă a durat de la începutul până la sfârșitul anului 2003. Procesul de formare a constat în întâlniri comune la nivel regional și activități specifice la nivel municipal care s-au desfășurat în intervalele dintre întâlniri. Întreprinzătorii au luat parte la procesul de dezvoltare prin intermediul Consiliului Antreprenorial. Elevii au fost implicați în procesul de dezvoltare în toamna anului 2003, când au început operațiunile de testare.

Munca de dezvoltare a fost organizată de la bun început astfel încât să aibă drept rezultat un nou model operațional, stabil, ca parte a activităților normale ale unei instituții de învățământ. Un grup operațional distinct a fost înființat la nivelul fiecărei municipalități, format din profesori și reprezentanți ai școlilor de comerț și administrație, precum și ai școlilor din domeniul științelor sociale și din domeniul sănătății. Sarcina acestui grup-cheie a fost de a stabili centre de învățare pentru antreprenoriat, de a propune activitățile acestuia și de a recruta și a îndruma elevi. O altă sarcină foarte importantă a fost aceea de a asigura împreună cu maiștrii condițiile de funcționare ale organizației.

Primul pas este întotdeauna cel mai dificil

Primele întâlniri în cadrul activităților de formare au fost descurajante pentru toți participanții, chiar conflictuale pentru unii dintre ei. Nimeni nu știa cu exactitate ce trebuie să facă și la ce ne-am angajat. Pentru unii profesori a fost dificil fiindcă nu era nimic gata și a trebuit să facem totul de la început. Nu exista un model complet sau o pedagogie care să fie aplicată pentru centrul de învățare a antreprenoriatului. În mod normal, instituția de învățământ oferea anumite condiții, însă am început să ne gândim cu ambiție la diverse alte posibilități pe parcursul planificării. Practicile predominante au fost aduse în discuție de Villinikkarit Oy, o instituție de formare externă. Aceștia i-au provocat pe participanți să analizeze felul în

care se învață antreprenoriatul în instituțiile de învățământ și au ridicat întrebări cu privire la practicile curente. Toate acestea i-au implicat pe participanți în mod activ în procesul de dezvoltare și au dat uneori naștere unor discuții aprinse.

Cele mai multe conflicte s-au produs atunci când profesorii au citit documentele referitoare la comentariile întreprinzătorilor cu privire la practicile pedagogice legate de antreprenoriat din cadrul consiliului întreprinzătorilor. Scopul Consiliului întreprinzătorilor era acela de a-i face pe aceștia să împărtășească informații, experiențe și viziuni cu privire la aspecte importante pentru dezvoltarea centrelor de învățare a antreprenoriatului.

Poate că toate acestea vor produce un rezultat...

Atunci când am trecut de la etapa de planificare la o fază mai concretă, au apărut noi aspecte esențiale. În eforturile noastre de creare a unui model care să sprijine antreprenoriatul, ne-am lovit de structurile și obstacolele specifice instituțiilor de învățământ. A fost o provocare să găsim suficient timp pentru profesorii și elevii din două domenii diferite. Ușile unor clădiri destinate să găduiască centre de învățare a antreprenoriatului se încuiau în afara orelor de program. Prin urmare, elevilor le-a fost mai dificil să lucreze seara sau la sfârșit de săptămână. Erau necesare eforturile întregului grup pentru a rezolva această problemă, precum și multe altele. Cu toate acestea, am putut să începem operațiunile fără a compromite principiile centrale. Planificarea operațională concretă a dat naștere la discuții cu privire la regulile care trebuie aplicate. S-a discutat dacă elevii pot înființa firme reale și care sunt liniile de delimitare a autorității și a responsabilității între instituțiile de învățământ și elevi. Au fost pregătite reguli clare la nivel regional, iar managementul și operațiunile s-au desfășurat în limita acestor reguli.

De exemplu, s-a căzut de acord asupra unor recomandări în cadrul întâlnirilor grupului coordonator, la care au participat formatori și directori. Printre membrii grupului coordonator se numără și directorii tuturor federațiilor municipale.

Principiile asupra cărora s-a căzut de acord sunt următoarele:

- Acțiunile din cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului fac parte din activitățile normale ale instituțiilor de învățământ.
- Instituțiile de învățământ vor desemna spațiile pentru activitățile centrelor pentru învățarea antreprenoriatului.
- Elevii pot acționa în mod independent, fără a fi nevoie să primească îndrumare, când dețin suficiente competențe pentru îndeplinirea sarcinilor.
- Firmele pot plăti instituțiilor de învățământ o chirie de valoare mică pentru echipamentele și spațiile puse la dispoziție. Instituțiile de învățământ vor decide cu privire la valoarea și criteriile pentru stabilirea chiriei.
- Dacă elevii pot folosi materialele de la instituțiile de învățământ în cadrul cărora și-au înființat firma, aceștia trebuie să le plătească.
- Li se va oferi elevilor posibilitatea de a folosi spațiile instituțiilor de învățământ după ora 4:00 pm.
- Firmele elevilor vor funcționa în mod total independent și sunt singurele responsabile pentru riscurile financiare și distribuția veniturilor. Totuși, profesorul sau formatorul se va asigura că riscurile nu sunt foarte mari.
- Fondurile firmelor nu vor fi incluse în contabilitatea instituțiilor de învățământ.
- Firmele vor folosi facturi reale în activitatea lor.

"Da! Am reușit!"

În iunie 2003, existau patru planuri operaționale complete pentru centrele de învățare a antreprenoriatului. Activitățile au fost lansate la nivelul a trei

municipalități în august și septembrie. În Jyväskylä, elevii institutului profesional au înființat trei firme noi ("Junior Achievement-Young Enterprise" - JA-YE, www.nuoriyrittajyys.fi).

Ideea modelului operațional este aceea ca tinerii cu vârsta între 15 și 20 de ani să înființeze mici firme și să dobândească experiență în desfășurarea activităților specifice unei companii. Operațiunile se desfășoară pe parcursul unui an școlar, la sfârșitul căruia toate activitățile sunt încheiate. La Institutul Profesional Jyväskylä, au fost înființate două firme model care au funcționat în mod similar celor reale, însă fluxurile lor financiare au fost direcționate către o unitate separată în contabilitatea institutului. Ateliere de proiecte au fost înființate în Jämsä și Äänekoski. Elevii au planificat și au desfășurat proiecte diferite în ceea ce privește conținutul și dimensiunea lor și au răspuns de propriile mijloace financiare. În total, operațiunile au implicat peste 60 de elevi și 13 formatori.

Odată ce au început activitățile și a fost introdus noul model, s-a pus accentul pe găsirea soluțiilor la probleme și situații concrete. Elevii au început să organizeze resursele fizice pentru centrele de învățare a antreprenoriatului, să înființeze companii și să planifice proiecte. În același timp, profesorii le-au oferit îndrumare elevilor, au planificat operațiunile următoare, au stabilit reguli și i-au ajutat pe elevi să rezolve diverse probleme. În această etapă, atât elevii cât și profesorii au acționat într-un cadru de incertitudine, au întâmpinat multe probleme și au lucrat din greu împreună. S-au stabilit reguli comune, activitățile desfășurate și experiențele de formare au fost împărtășite la nivel regional. Activitățile elevilor s-au concentrat pe dezvoltarea de proiecte și desfășurarea operațiunilor economice.

4. Modele diferite pentru domenii noi

Atunci când am dezvoltat rețeaua centrelor pentru învățarea antreprenoriatului, am intenționat să dezvoltăm un model operațional care să se dezvolte încontinuu fără a se opri vreodată. Drept rezultat, am acceptat noi provocări, sub forma unor noi operatori posibili, atunci când am trecut la următoarea etapă.

În a doua etapă au participat reprezentanți ai sectoarelor comercial și administrativ, servicii sociale și sănătate, profesori de tehnologie, transport și științe naturale, conducerea instituției de învățământ și elevii Institutului Profesional Jyväskylä și reprezentanți ai Institutului Profesional din nordul Finlandei Centrale. Grupul Academic Jämsänkoski de la Universitatea de Științe Aplicate Jyväskylä a părăsit proiectul în această etapă și a fost înlocuită de Departmentul pentru Comerț și Administrație de la Centrul de Formare Profesională din Regiunea Jämsä. Manageri de dezvoltare din domeniul ingineriei mecanice și a metalelor, precum și din domeniul ingineriei lemnului și cel al construcțiilor au participat la extinderea operațiunilor de dezvoltare. Villinikkarit Oy a continuat să fie partenerul de formare extern, scopul său fiind acela de a se asigura că discuțiile și procesele de dezvoltare vor continua.

Mai mulți pași înapoi

Noile departamente au participat la formare în primăvară anului 2004, după ce a fost reluată activitatea grupului. Membrii mai vechi și noii veniți

deopotrivă au început să analizeze viitorul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului prin extinderea operațiunilor. Procesul nu a demarat ușor, iar echipa a trebuit să fie formată de la început. Au existat discuții cu privire la factorii care urmau a fi centrali în cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului și aspectele care nu urmau a fi afectate de schimbările operaționale. Au existat comentarii de genul: *„E necesar să trecem prin același proces de formare după ce tocmai am reușit să facem proiectul să funcționeze?”*, sau *“OK. Acum iar o să ne încurcăm de tot.”*

Echipa regională și-a dovedit din nou capacitatea. Pe parcursul primăverii, au avut loc întâlniri regulate în cadrul cărora s-au discutat problemele concrete. Multe probleme s-au rezolvat cu ajutorul discuțiilor cu superiorii, însă unele au necesitat consultări mai ample, la nivelul întregii structuri. De exemplu, au fost necesare discuții speciale cu organizațiile implicate pentru selectarea modelului operațional în cazul extinderii operațiunilor. S-a câștigat experiență cu modelul JA-YE, firmele model și atelierele de proiecte pentru învățarea antreprenoriatului. Fiecare model avea punctele sale forte și punctele sale slabe. Modelul JA-YE s-a dovedit a fi o metodă destul de eficientă pentru învățarea antreprenoriatului. Acesta pune accent pe toate tipurile de operațiuni specifice unei firme reale și pe factorii de bază ai educației antreprenoriale, cum ar fi corectitudinea operațiunilor, învățarea în cadrul companiei, managementul riscurilor, relaționarea și creativitatea.

La nivelul organizațiilor, s-a pus întrebarea dacă modelul JA-YE sau un model de tip cooperativ ar trebui să servească drept model operațional. Experiențe legate de modelul cooperativ pentru învățarea antreprenoriatului au fost împărtășite de Colegiul de Științe Sociale și Servicii de Sănătate al Institutului Profesional Jyväskylä și de Școala de Învățământ Secundar Superior Muurame. Aceste experiențe au fost analizate în cadrul discuțiilor legate de selectarea modelului operațional. De asemenea, au avut loc discuții legate de caracteristicile speciale ale diferitelor domenii și impactul acestora asupra activității elevilor. Aceste caracteristici erau legate în principal de investițiile necesare pentru pornirea unei afaceri. De exemplu, elevii din

domeniul ingineriei construcțiilor aveau nevoie de o mașină și de echipament mobil pentru a putea să-și desfășoare activitatea de afaceri.

Aceste caracteristici speciale țineau totuși și de aspectele legate de responsabilități. Dacă elevii din domeniul ingineriei construcțiilor participă la diferite activități de construcții, responsabilitatea pentru durabilitatea structurală poate să fie valabilă pentru o lungă perioadă de timp. Aceste conflicte și diferențe au dat naștere la noi discuții și au extins aria de acțiune a operațiunilor, adică învățarea antreprenoriatului.

În plus față de regulile existente, învățarea în comun a început să producă informații cu privire la factorii de bază ai centrelor pentru învățarea antreprenoriatului, adică factori care rămân stabili și își păstrează valabilitatea pentru toate centrele de învățare. Acești factori erau cei care asigurau posibilitățile de învățare.

Factorii de bază identificați erau parțial aceiași, însă nu era de ajuns ca aceste aspecte să fie luate în considerare doar la un nivel teoretic. Am putut accepta și utiliza acești factori doar pe baza discuțiilor și a experiențelor. Factorii operaționali de bază, modelul operațional și instrucțiunile pentru operatori au fost compilate pe parcursul operațiunilor. Aceste informații vor fi folosite pentru crearea de manuale pentru elevi, pentru profesori și pentru conducerile instituțiilor de învățământ. Acest lucru va asigura transferul de date către toți cei care au nevoie de informații, precum și expansiunea operațiunilor.

Noi centre de învățare

Ca rezultat al discuțiilor și activităților de dezvoltare, au fost create șase planuri operaționale pentru centre de învățare a antreprenoriatului în șase municipalități, dintre care trei noi: Jämsänkoski, Saarijärvi și Viitasaari. Firmele JA-YE, o firmă model și operațiuni cooperative au fost selectate drept modele operaționale.

Deoarece obiectivul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului era acela de a servi drept rețea de competențe antreprenoriale și de cooperare între companii (și aceasta a reprezentat o condiție semnificativă în etapa de analiză), aceste aspecte au fost accentuate și în etapa de expansiune. Dacă nu există cooperare între companii, există riscul ca aceste centre să se transforme în medii de învățare închise în cadrul instituțiilor de învățământ, care nu au nicio legătură cu antreprenoriatul real. Pentru fiecare firmă înființată de elevi a fost desemnată o firmă sponsor sau partener cu care elevii au cooperat în diferite etape operaționale.

La sfârșitul anului 2004 și sfârșitul celei de-a doua perioade operaționale, peste 30 de profesori, reprezentanții unui număr de 11 sectoare de activitate, 140 de elevi și 20 de companii partenere erau implicați în operațiuni. Afacerile au început să fie vizibile în cadrul instituțiilor de învățământ, pentru elevi și profesori, pentru companiile partenere și pentru clienții firmelor elevilor. Organizațiile au început să se schimbe și să accepte operațiunile centrelor pentru învățarea antreprenoriatului ca parte a propriilor activități.

În această etapă, provocările au fost legate de expansiunea operațională. Obiectivul a fost acela ca centrele pentru învățarea antreprenoriatului să ofere anual unui număr de 500 de elevi posibilitatea de a învăța antreprenoriatul practicându-l.

5. Rezultatul vizat: antreprenoriatul real

Învățare reală și acțiune prin cooperare

Învățarea antreprenoriatului este ghidată de o serie de factori comuni tuturor centrelor de învățare și de factori de bază permanenți care trebuie să fie menținuți chiar dacă activitățile se modifică. Factorii de bază sunt **antreprenoriatul real, indivizii, comunitățile și formatorii**. În plus față de acești factori, există un alt grup de factori care se modifică în funcție de situație, cum ar fi modelele operaționale, metodele de învățare și rețelele de operatori etc. Totuși, factorii de bază trebuie să creeze condiții stabile astfel încât dezvoltarea și modificările operațiunilor în funcție de nevoile fiecărei zone să fie posibile.

Acțiunea prin cooperare și dezvoltarea nu sunt posibile fără activități practice. Acțiunile concrete creează viziuni și idei, depășesc limite, acumulează experiențe și facilitează asumarea de responsabilități.

În cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului, elevii înființează firme cu obiecte de activitate multiple, acționând ca o echipă. Aceștia sunt responsabili pentru toate etapele procesului de înființare, cum ar fi dezvoltarea ideii de afaceri și a produselor, definirea grupurilor de clienți, alegerea unui nume pentru companie și a fondatorilor, precum și delimitarea atribuțiilor (numirea unui director general, director de marketing și a altor membri), asigurări, înregistrări și orice alte documente legate de procesul de înființare a firmei. Odată ce firma și-a început activitatea, elevii

vor dobândi capitalul necesar pentru funcționare din investiții sau din atragerea altor fonduri, prin efectuarea de lucrări care nu țin neapărat de ideea de afaceri în sine. Apoi își vor face publicitate și vor încerca să găsească clienți. În derularea operațiunilor firmei, elevii vor fi responsabili pentru toate riscurile, produsele/ serviciile, clienții, plățile și finanțele firmei.

„Studiile antreprenoriale se bazează deseori pe cărți, însă această metodă arată cum sunt administrate afacerile în practică. Aceasta este o metodă mai eficientă și mai motivantă de învățare,” afirmă un elev de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

Elevii sunt învățați să își asume responsabilități în limite rezonabile și să rezolve probleme în cadrul unor medii în schimbare. Elevii termină activitatea de afaceri prin lichidarea companiei (modelul JA-YE), vânzarea părților pe care le dețin în companie (în cazul cooperativelor) sau printr-o declarație financiară (în cazul companiilor model). După ce se fac toate calculele privind veniturile și cheltuielile, roadele activității pot fi culese, adică profitul este distribuit după cum s-a stabilit. **„A fost recuperat capitalul investit în companie și ne-a rămas ceva profit financiar. Suntem de partea creditului,”** spune un elev de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

Formatorii, elevii și întreprinzătorii care efectuează evaluarea au considerat că pedagogia învățării prin practică și învățării pe baza experienței reprezintă un punct firesc de plecare pentru educația antreprenorială. Următoarele comentarii descriu experiențele acumulate și impresiile formatorilor și ale întreprinzătorilor implicați.

„Operațiunile de afaceri pot fi învățate eficient numai prin practică. Cele mai importante aspecte par a fi angajamentul și responsabilitățile în predare și învățare: elevii și-au dat seama că trebuie să facă totul ei înșiși,” afirmă un formator de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

„Conceptul de antreprenoriat nu poate fi învățat fără a învăța lucruri ce țin de activitatea financiară. Antreprenoriatul reprezintă o modalitate de a-ți câștiga traiul. Este și un mod de a face bani, dacă relațiile cu clienții sunt conduse așa cum trebuie. Întotdeauna e dificil să stabilești un preț pentru munca depusă. Prin urmare, e important să practici asta ori de câte ori ai posibilitatea” spune un întreprinzător sponsor de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

Elevii au considerat învățarea prin practică în cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului o experiență pozitivă și motivantă. Ei au subliniat rolul pe care îl are munca independentă. La centrele pentru învățarea antreprenoriatului, elevii au putut să fie responsabili pentru propria învățare și propria activitate. După cum spun elevii, ei tind să se bazeze deseori pe profesori. Asumarea responsabilității duce la încredere, convingere cu privire la propriile acțiuni, dezvoltare și competență. Toți au început să-și asume responsabilitatea într-o mai mare măsură pe măsură ce proiectul avansa. Totuși, elevii cred că ar putea fi intensificate resursele și prezența profesorilor. În mod similar, feedbackul personal este considerat important. Următorul comentariu care aparține unui elev rezumă ideea de bază a operațiunilor: **„Toată lumea și-a dat seama că luăm afacerile în serios.”**

Indivizii

Toate comunitățile sunt formate din indivizi și indivizii intră într-o comunitate cu abilități, competențe, atitudini și încredere în sine. Fiecare membru al unei comunități trebuie să fie tratat ca un individ. Indivizii se dezvoltă testându-și limitele, autodepășindu-se, devenind o parte a unui grup sau împărtășindu-și cunoștințele cu alții. Formatorii au un rol important în susținerea fiecărui individ pe parcursul dezvoltării personale. După ce indivizii învață să-și asume responsabilitatea pentru propria viață, se presupune că pot să-și asume responsabilitatea și pentru diferite atribuții

și pentru alte persoane. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului urmăresc să susțină acest proces de dezvoltare personală prin creșterea graduală a responsabilităților elevilor odată cu înființarea unei firme și desfășurarea operațiunilor sale.

Studiul în cadrul unui centru pentru învățarea antreprenoriatului necesită atât auto-disciplină, cât și abilități de managementul timpului din partea elevilor. Elevii învață să-și planifice munca și activitățile pregătindu-se pentru viață profesională sau pentru conducerea unei afaceri în viitor. Atunci când încep aceste studii, elevii dețin diferite capacități pentru studii independente. La centrele pentru învățarea antreprenoriatului, formatorii și întreaga comunitate îi îndrumă pe elevi spre învățarea activă și dezvoltare prin asumarea responsabilității. În consecință, întreaga echipă va sprijini dezvoltarea indivizilor și transformarea lor în profesioniști (Leinonen, Partanen and Palviainen 2002, 128). Întreprinzătorii accentuează în mod special importanța unei vieți active și a autodiscipliniei. Întreprinzătorii sunt „actori” activi pentru care antreprenoriatul este un mod de gândire, de acțiune și o atitudine față de muncă.

Grupurile formate din elevi (firme, membri ai cooperativelor) nu împiedică performanțele individuale sau dezvoltarea autocontrolului, deoarece o parte semnificativă a învățării prin practică constă în luarea în considerare și valorificarea diferitelor sectoare de activitate, abilități și practici individuale. Grupul este un bun mediu educațional pentru dezvoltarea diferitelor calități ale membrilor săi, deoarece elevii se ajută între ei să-și descopere punctele forte prin distribuția muncii și prin împărțirea responsabilităților.

Transformarea elevilor în profesioniști autodisciplinați, care își asumă responsabilitatea pentru propriile acțiuni, este descrisă de un formator după cum urmează: **„În definitiv, am beneficiat de experiențe pozitive după primul an. Metoda pare să funcționeze în mai multe feluri. Încrederea profesională a elevilor a crescut. În mod similar, s-a dezvoltat modul de lucru în diferite medii, cum ar fi cel legat de**

facilitățile pentru clienți. Este de asemenea evident că s-au îmbunătățit capacitățile de cooperare și a crescut nivelul de încredere în sine. Spre sfârșit, elevii au început și să-și asume responsabilitatea într-o măsură mai mare.”

Comunitățile

O comunitate se referă la un întreg grup de operatori care lucrează la un centru pentru învățarea antreprenoriatului, adică elevi, profesori, întreprinzători, clienți și alți parteneri din diferite domenii. O comunitate le oferă indivizilor siguranță și posibilități de dezvoltare. O comunitate deține deseori competența necesară. O comunitate trebuie să creeze reguli comune și să se pună de acord cu privire la operațiunile practice. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului au metode de operare diferite, iar fiecare companie înființată are regulile ei.

O comunitate îi ajută pe elevi, mai ales la începutul operațiunilor, să-și planifice obiectivele și să-și evalueze activitățile. La început, obiectivele sunt stabilite împreună cu alți elevi și formatori, însă, în timp, fiecare învață să-și stabilească propriile obiective și să-și evalueze munca în mod independent.

O comunitate trebuie să dețină un spațiu fizic comun, în acest caz centrul pentru învățarea antreprenoriatului, care să ofere condițiile pentru ca membrii săi să fie împreună, să planifice proiecte comune și să se întâlnească cu clienții lor. În afară de spațiul fizic, trebuie să existe condițiile ca toți operatorii să se întâlnească săptămânal. În practică, aceasta înseamnă că orarul elevilor și profesorilor din instituțiile de învățământ profesional trebuie să fie adaptat. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului au de asemenea rolul de locuri de întâlnire neoficiale ale elevilor. Acest lucru este foarte important pentru succesul comunităților. Învățarea se produce în viața elevilor la modul general – nu numai în locuri specifice și în anumite momente ale zilei.

Varietatea operațională este sporită fiindcă elevii și formatorii provin din diverse sectoare economice. La început, membrilor echipelor li se poate

părea dificil să aibă încredere unii în ceilalți și decid doar pentru ei. Totuși, înființarea companiilor îi obligă pe elevi și pe formatori din diferite domenii să lucreze împreună pentru a atinge obiectivele comune. Din acest moment, încep să învețe și să acționeze împreună. Formatorii și elevii au considerat că reprezentarea a cât mai multe domenii de activitate și lucrul în grup stimulează învățarea.

Acest aspect a fost a fost descris de un formator după cum urmează:
„Avantajele mai multor domenii constau în faptul că putem lucra în grup cu alți formatori. Aceasta reprezintă o oportunitate importantă în comparație cu metodele tradiționale de predare și creează un nou tip de interes față de activitate. Entuziasmul este molipsitor, în sensul că noi, formatorii, învățăm unii de la alții. Reprezentarea mai multor domenii ne permite să îndrumăm elevi și din afara domeniul propriu de specializare. Prin centrele pentru învățarea antreprenoriatului și printr-un nou tip de cooperare putem scăpa de „anxietatea de duminică”, pe care o simțeam cu toții duminica gândindu-ne că luni începem o nouă săptămână de lucru.”

Elevii au afirmat că a fost plăcut să cunoască persoane noi și că echipele au lucrat bine împreună. Rolurile din cadrul echipelor au fost identificate în mod firesc și elevii au învățat să-și folosească competențele lucrând în echipă. Elevii au avut de asemenea posibilitatea de a învăța lucruri interesante și utile din alte domenii de specializare.

Formatorii

Sarcina formatorilor – a profesorilor care lucrează la centrele pentru învățarea antreprenoriatului – este de a crea condiții pentru învățare. În plus, au rolul de a-i încuraja și a-i ajuta pe elevi în mod individual și întregul grup să lucreze și să învețe împreună. Profesorii trebuie să se asigure că activitățile pe care le desfășoară elevii promovează învățarea, iar riscurile sunt acceptabile pentru ei. Formatorii trebuie să fie dedicați dezvoltării

educației antreprenoriale și elevilor de la centrele pentru învățarea antreprenoriatului pe întreaga perioadă de funcționare a acestor centre. E important ca elevii să se simtă în siguranță într-un mediu în continuă schimbare.

Toate operațiunile se desfășoară prin cooperare, iar elevii și formatorii pot învăța unii de la alții. Totuși, instructorul se află întotdeauna în centrul schimbărilor, încurajându-i pe elevi să urmeze noi căi. ***”Etapetele inițiale par să îi solicite foarte mult pe formatori: de exemplu, aceștia trebuie să aloce suficient timp pentru activitățile de grup și trebuie să fie inventați factori care să creeze impresia unei comunități. Aceste etape inițiale necesită de asemenea abilități organizatorice și informații de bază despre funcționarea afecrilor. Este foarte bine dacă măcar un formator are experiență în domeniul antreprenoriatului. Sunt de asemenea necesare competențe și informații profesionale (de exemplu, tehnologie sau științe sociale sau medicale) și competențe generale legate de antreprenoriat (marketing, facturare, cunoștințe juridice). Rețelele au fost foarte utile: implicarea reprezentanților mediului de afaceri ar trebui să continue”*** a spus unul dintre formatorii de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

Rolul unui formator este să accentueze faptul că învățarea nu ține de răspunsuri corecte sau greșite, ci de folosirea experienței câștigate prin experimentare și practică, adică reflecția asupra propriilor activități și dezvoltarea propriei competențe și înțelegeri. De obicei, nu există un răspuns corect și multe răspunsuri pot fi greșite. Fiecare persoană și fiecare situație diferă de altele, iar elevii trebuie să învețe metodele adecvate pentru diferite situații.

Întâlnirea cu noi concepte implică întotdeauna riscul eșecului. Rolul formatorului este să le explice elevilor că nu este întotdeauna periculos să greșești sau să nu reușești să faci ceva; acestea fac parte din parcursul de

formare. O greșeală este adesea un semn că o persoană a avut curajul să experimenteze ceva nou în loc să repete vechile practici. Obiectivul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului este de a învăța și de a crea noi informații și operații. În consecință, rolul formatorilor este de a-i ghida pe elevi astfel încât aceștia să-și asume un rol activ în situațiile de învățare.

De asemenea, formatorii pot – acest lucru fiind și recomandabil – să își asume rolul celui care învață; și ei pot să experimenteze și să facă greșeli din care să încerce să învețe. Problemele sunt rezolvate împreună și din experiențe se învață tot împreună.

„Un formator nu ar trebui să se implice prea mult în activitatea elevilor: dorința de acțiune trebuie să vină din interiorul firmei model. Un formator trebuie să aibă flexibilitate și viziune pentru a vedea cum trebuie să se acționeze în fiecare situație. Formatorii nu pot acționa întotdeauna ca niște profesori; ei trebuie să acționeze și ca întreprinzători. În plus, aceștia trebuie să fie cu adevărat interesați și dispuși să facă lucrurile într-un mod diferit. Ar fi bine să renunțăm la controlul sau siguranța pe care le deține de obicei profesorul și să acceptăm nesiguranța” afirmă un formator de la un centru pentru învățarea antreprenoriatului.

Elevii consideră rolul instructorului semnificativ. Ei apreciază îndrumarea precisă, atitudinea entuziastă și pozitivă și faptul că pot să își expună și să-și folosească ideile.

Jorma Nokkala, un întreprinzător și consilier industrial subliniază de asemenea: ***„Profesorii trebuie să urmeze un tratament special pentru ca să acționeze mai întâi ca întreprinzători și abia apoi să le transfere elevilor metodele operaționale.”***

6. Noi provocări

Operațiunile unui centru pentru învățarea antreprenoriatului sunt astfel concepute încât să permită dezvoltarea continuă și să încurajeze schimbarea limitelor temporale și a cerințelor de performanțe legate de contextul școlar tradițional precum și de factorii culturali și structurali ai instituțiilor de învățământ. Operațiunile de dezvoltare progresează în cicluri: la nivelul instituțiilor de învățământ, între instituțiile de învățământ și la nivelul rețelelor din toată Finlanda Centrală.

Printre factorii care mențin dezvoltarea continuă și reînnoirea se numără diversificarea și cooperarea dintre mai multe organizații diferite. Acești factori dau naștere la noi conflicte și situații de rezolvat. Astfel se poate realiza observarea continuă a diverselor situații și probleme, iar operațiunile pot fi dezvoltate astfel încât să corespundă mai bine nevoilor aflate în continuă schimbare. Interacțiunea reprezintă o cerință și o resursă a acestei dezvoltări. Conflictele pot fi mai bine tolerate atunci când se ia în considerare efectul lor pozitiv pentru dezvoltarea operațională.

Operațiunile de relaționare s-au apropiat mai mult de operațiuni de „*benchmarking*”, incluzând cooperarea planificată și orientată pe ținte precise între cel puțin două organizații. Obiectivul este acela de a dezvolta împreună noi bune practici și modele operaționale și de a învăța de la alții.

Aceasta va fi una dintre principalele metode de lucru atunci când se vor dezvolta noi rețele de centre pentru învățarea antreprenoriatului.

În toamna anului 2004, s-a decis ca operațiunile să facă parte în continuare din activitățile instituțiilor de învățământ. Obiectivul comun era acela ca, începând cu toamna anului 2005, centrele pentru învățarea antreprenoriatului să ofere anual unui număr de 500 de elevi posibilitatea de a experimenta desfășurarea activităților unei firme. În consecință, este posibil ca acestea să aibă un efect permanent asupra activității organizațiilor și să contribuie la dezvoltarea instituțiilor de învățământ astfel încât acestea să răspundă mai bine provocărilor specifice învățământului profesional. O țintă de dezvoltare pentru instituțiile de învățământ, recunoscută la nivel național, este diversificarea și cooperarea în scopul dezvoltării antreprenoriatului. Operațiunile din cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului creează condițiile necesare pentru dezvoltarea diversă și cuprinzătoare a competenței elevilor și a organizațiilor în vederea diversificării și completitudinii.

Rețelele și cooperarea dintre centrele pentru învățarea antreprenoriatului au fost extinse astfel încât să includă școlile de învățământ secundar superior general. Primul curs diversificat de antreprenoriat, cu durata de o săptămână, s-a ținut la Școala Ssecundar Superioară Pihtipudas, unde majoritatea studiilor se desfășoară printr-o rețea de date. La nivel național, s-a început relaționarea cu alte organizații care sprijină dezvoltarea educației antreprenoriale.

Unul dintre obiective a fost internaționalizarea, care reprezintă de asemenea o provocare centrală și în mediul de afaceri finlandez. Dezvoltarea unor calificări legate de internaționalizare pe parcursul studiilor este foarte importantă, centrele pentru învățarea antreprenorială oferind un mediu perfect în acest sens.

Noi profesori și elevi au fost recrutați pe parcursul acestei perioade operaționale (2005). Materiale de recrutare sub formă de prezentări pe suport electronic au fost pregătite pentru acest proces. Elevii implicați în operațiuni au luat de asemenea parte la recrutarea unor noi elevi.

Pe parcursul perioadei operaționale, operatorii activi numărau în total 50 de profesori/ formatori, 20 de coordonatori, 40 de companii, 342 de elevi (240 și-au terminat activitatea în mai, iar 200 de elevi au început în august), 5 manageri de dezvoltare și un secretar de proiect angajat part-time.

7. Centrele pentru învățarea antreprenoriatului ca parte a activității instituțiilor de învățământ

Cele 46 de firme ale elevilor care au funcționat în perioada 2005–2006 și-au încetat activitatea definitiv sau pe parcursul verii. Un coafor și-a continuat activitatea pe parcursul verii, oferind locuri de muncă și valorificând contactele cu clienții.

În august, aproximativ 50 de noi companii au fost înființate. Companii JA-YE au fost înființate în Jämsä, în domeniul horticulturii, precum și în domeniul serviciilor sociale și al sănătății. Două clase întregi au fost implicate în operațiuni prin intermediul unor acțiuni de cooperare. Unul dintre cele două grupuri a lucrat în industria îngrijirii părului, iar celălalt în comerț și administrație.

Începând cu luna august, toți profesorii formatori de la centrele pentru învățarea antreprenoriatului foloseau în activitatea lor resursele instituțiilor de învățământ.

Ministerul Educației a pregătit bazele pentru un curriculum pentru studii antreprenoriale, incluzând 20 de săptămâni de studiu și punând accentul pe învățarea prin practică și pe modele operaționale, cum ar fi companiile JA-YE și companiile model care sunt înființate de doi ani în centrele pentru învățarea antreprenoriatului. Acest lucru va oferi și mai multe posibilități de dezvoltare și de extindere a operațiunilor acestor centre.

Operațiunile cu caracter antreprenorial au fost vizibile și în alte domenii educaționale odată cu creșterea numărului de proiecte în instituțiile de învățământ. În multe dintre acestea, elevii au lucrat la proiecte legate de viața profesională reală sub îndrumarea profesorilor. Deoarece elevii sunt responsabili pentru planificarea, implementarea și evaluarea proiectelor, lucrând în grupuri, ei își dezvoltă astfel multe abilități și competențe necesare în viața profesională, cum ar fi capacități de cooperare, de organizare, luarea în considerare a intereselor clienților, capacitatea de a acționa în situații neobișnuite, capacități creative și capacitatea de a-și asuma riscuri. Toate aceste competențe și capacități sunt caracteristice unei abordări antreprenoriale.

Lansarea operațiunilor internaționale

Operațiunile internaționale au început în cursul anului 2005. Doi formatori au luat parte la un târg internațional JA-YE, organizat în Danemarca. Obiectivul a fost acela de a crea contacte și de a identifica țări cu care am putea coopera.

S-au stabilit contacte cu organizații din Norvegia, Olanda, Marea Britanie, Germania și Danemarca. A devenit clar că operațiunile de tip JA-YE sunt foarte răspândite în Europa. Produsele și serviciile companiilor JA-YE nu trebuie să fie extraordinare și complexe; produsele utile și simple se vând cel mai bine. JA-YE este o mare rețea operațională internațională, care le oferă operatorilor posibilitatea de a se extinde și de a spori cooperarea dintre companiile JA-YE. Rețeaua deține de asemenea resurse pentru dezvoltarea de operațiuni internaționale prin schimburi de elevi și perioade de practică în străinătate etc.

Programul Leonardo a primit de asemenea fonduri pentru astfel de operațiuni. 22 de elevi ai centrelor pentru învățarea antreprenoriatului au avut posibilitatea de a urma o perioadă de formare la locul de muncă într-o companie străină și formare în cadrul organizațiilor care sprijină dezvoltarea antreprenorială în țările respective. 12 formatori au avut posibilitatea de a

vizita țările de destinație înaintea elevilor sau i-au însoțit pe aceștia. Țările implicate sunt Polonia, Estonia, Italia, Spania, Olanda și Malta.

Un birou regional al Junior Achievement–Young Enterprise a fost înființat în cadrul școlii de afaceri a Institutului Profesional Jyväskylä, la 1 august 2005. Școala de afaceri a avut un mare impact asupra programului JA-YE „Un an ca întreprinzător”, care a fost selectat ca model de educație antreprenorială la nivelul institutului profesional. Scopul biroului regional JA-YE este de a dezvolta și a îndruma operațiunile JA-YE la nivel regional și de a reprezenta un centru de informare totodată.

Biroul regional coordonează operațiunile JA-YE în regiunea Finlanda Centrală, comunică operațiunile JA-YE la nivel regional și diseminează informații despre programele JA-YE în școlile din regiune, către Comisia Națională pentru Educație a Finlandei și către alte grupuri interesate.

În plus, biroul regional are rolul unui centru local de informare și sprijin pentru profesorii care folosesc programele de studiu JA-YE.

Biroul regional JA-YE din Finlanda Centrală a organizat târgul național JA-YE care a avut loc în perioada 31 ianuarie – 1 februarie 2008. 60 de companii, aproximativ 250 de elevi (care au expus lucrări și materiale) și aproximativ 50 de profesori au participat la târg.

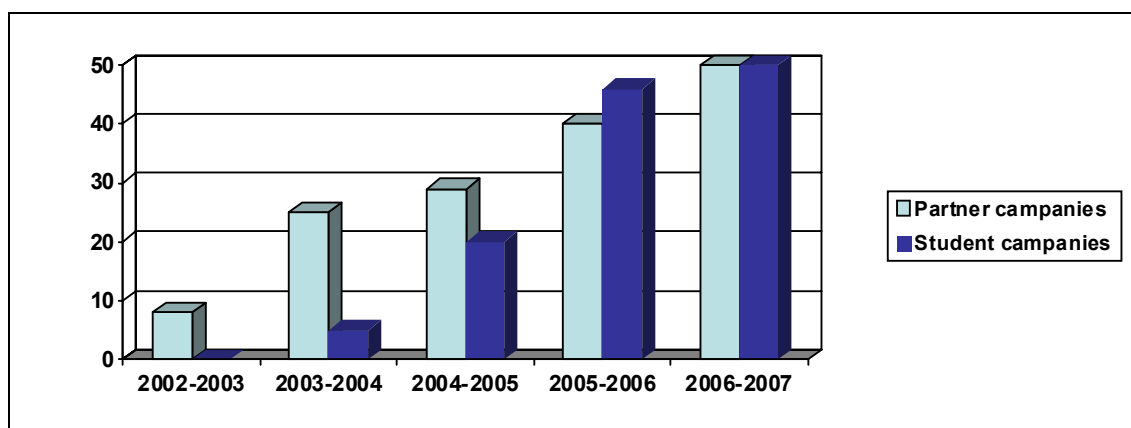
Comunicare și materiale

Raportarea cu privire la activitatea centrelor pentru învățarea antreprenoriatului face parte din activitățile instituțiilor de învățământ. Rapoartele se publică pe site-urile federațiilor municipale, în revista centrelor și pe DVD. Ciclul de viață al antreprenoriatului și materialele online au fost pregătite în perioada operațională 2006.

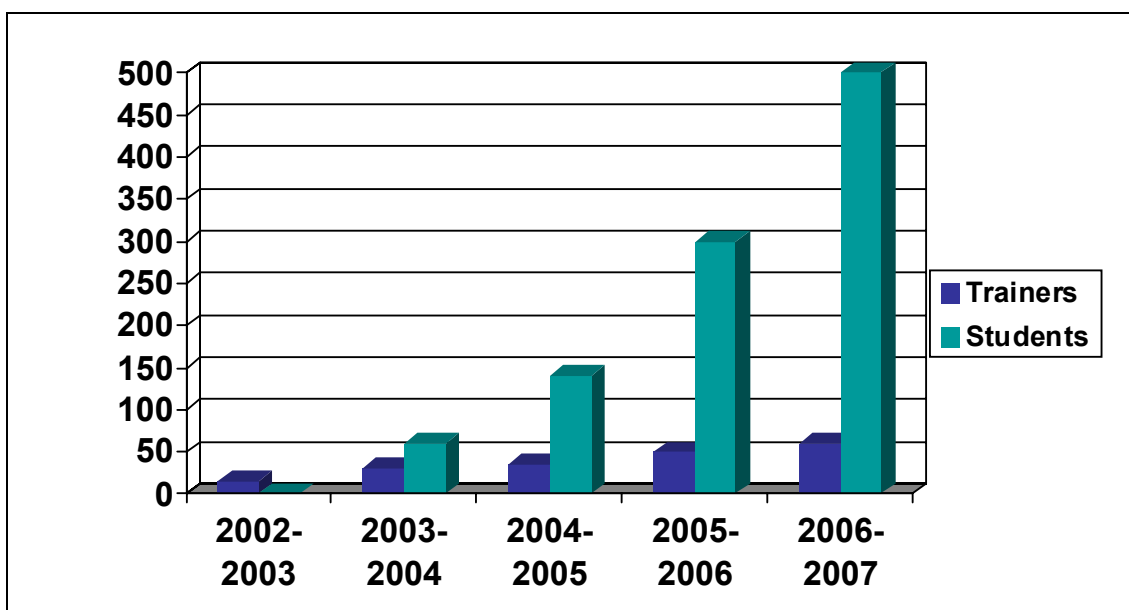
8. Situația actuală și obiectivele studiilor antreprenoriale

Popularitatea școlii antreprenoriale este în creștere. Toți elevii din învățământul profesional din Finlanda Centrală se vor familiariza cu antreprenoriatul și sute dintre ei își vor aprofunda studiile în cadrul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului prin înființarea unei companii.

În prezent, 500 de elevi învață ce înseamnă antreprenoriatul prin cele 100 de firme înființate anual. În regiunea noastră, există 50 de profesori formatori în domeniul antreprenoriatului.

Tabelul 1. Numărul de companii JA-YE în perioada 2002-2007

Tabelul 2. Numărul de elevi și formatori în perioada 2002-2007

Recrutarea noilor elevi are loc în luna aprilie, iar formatorii desfășoară activitățile de popularizare a activității centrelor pentru învățarea antreprenoriatului împreună cu elevii actuali și cu un număr de consilieri. Cea mai bună modalitate de a trezi interesul tinerilor este de a-i lăsa pe tinerii întreprinzători să-și împărtășească experiențele.

În mod similar, formatorii actuali vor participa și la recrutarea unor noi formatori.

La planificarea pentru anul școlar 2008–2009 se așteaptă să fie reprezentate noi domenii.

Obiectivul centrelor pentru învățarea antreprenoriatului este acela de a crește numărul de întreprinzători în Finlanda Centrală. Prin urmare, operațiunile trebuie să fie dezvoltate în continuare astfel încât continuarea activității de afaceri și transferul la antreprenoriat după finalizarea studiilor să fie cât se poate de flexibile. Pentru ca centrele pentru învățarea antreprenoriatului să se reînnoiască în mod continuu în cicluri care dezvoltă antreprenoriatul și pedagogia specifică, trebuie să concepem modele operaționale pentru reînnoirea competențelor și a operațiunilor.

Modelul JA-YE este considerat clar, sigur și bine conceput, potrivit tinerilor. Junior Achievement–Young Enterprise reprezintă o modalitate internațională de promovare a antreprenoriatului, cu o structură clară, concepută pentru educația antreprenorială a tinerilor.

În centrul întregului proces JA-YE se află învățarea prin practică. Procesul de învățare a antreprenoriatului este mai important decât ideea unor servicii sau produse.

Învățământul profesional în Finlanda Centrală a început să dezvolte o rețea de centre pentru învățarea antreprenoriatului și a răspuns provocării adresate de consilierul industrial Jorma Nokkala de a aduce antreprenoriatul în „vârful” societății prin cooperare.

Obiectivul este acela de a transforma Finlanda Centrală în regiunea cea mai activă din lume din punct de vedere antreprenorial.

„Antreprenoriatul reprezintă baza pentru dezvoltarea structurală a unei regiuni. Companiile și întreprinzătorii produc schimbări, mediul economic în schimbare și globalizarea dau naștere unor noi oportunități de afaceri, companiile au nevoie de antreprenoriat la nivel intern și, mai presus de toate, de tineri care să vadă în antreprenoriat un posibil mod de viață.” (Ahlrot et al. 2006, 8)

BIBLIOGRAFIE

- Ahlroth, Katja, Manninen, Pertti, Nieminen, Tarja and Väisänen, Satu.
*Development of the Learning Place for Entrepreneurship network
in Central Finland*, article 2006
- Engeström, Y. (2004), *Expansive learning and joint development at work*,
Vastapaino, Tampere
- *** *Action plan for the Central Finland regional programme 2006–2007*.
Jyväskylä 2005. Regional Council of Central Finland
- Leinonen, N., Partanen, T., Palviainen, P., (2002), *Team Academy, A true
story of a community learning by doing*, Gummerus, Jyväskylä
- Väisänen, S.,(2003-2006) *Reports of Yoppi Learning Places for
Entrepreneurship*, Jyväskylä
- <http://www.y4.fi>
- <http://nuoriyrittajyys.fi>

Acest material a fost realizat în cadrul proiectului:

ENTREPRENEURSCHOOL

Design, improvement and development of methodology and a guidebook for developing the values and dynamics of the entrepreneurship among our students

- un proiect finanțat prin programul Leonardo da Vinci al Comisiei Europene (ES/07/LLP-LdV/TOI/149013) -

Parteneri:

- Fundación para la Formación Técnica en Máquina Herramienta. IMH - *Spain* (www.imh.es)
- TKNIKA – *Spain* (www.tknika.net)
- JYVASKYLAN AMMATTIOPISTO – *Finland* (www.jao.fi)
- Learn4u Consultoria – *Portugal* (www.learn4u.com.pt)
- TEHNE – Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație – *Romania* (www.tehne.ro)
- Junior Achievement – *Latvia* (www.jal.lv)

Traducerea în limba română:

Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație
www.tehne.ro

La adresa www.tehne.ro sunt disponibile și alte modele de educație antreprenorială.